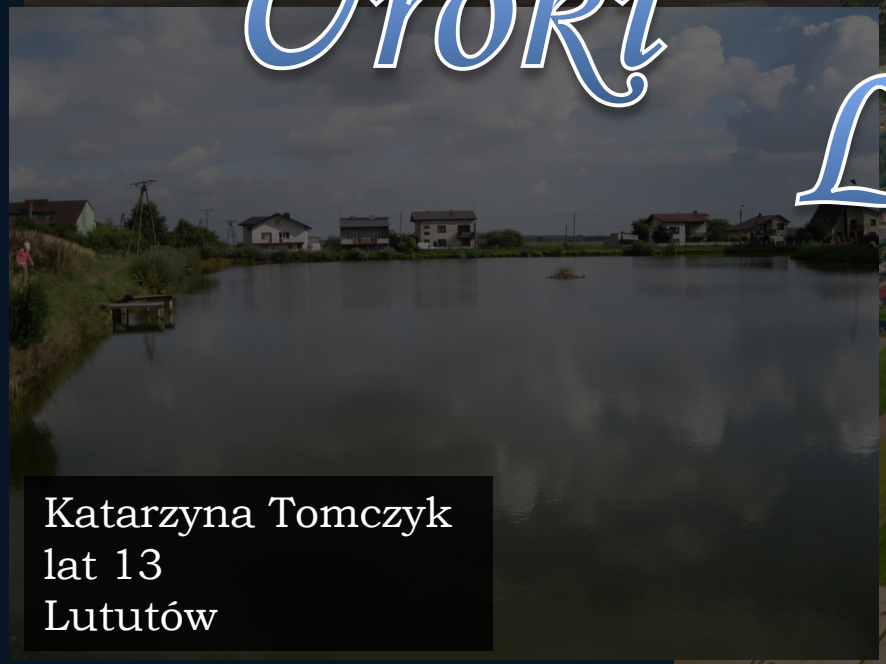
Praca w ramach konkursu
„Multimedialna opowieść o Gminie Lututów”

Uroki Lututowa

Katarzyna Tomczyk
lat 13
Lututów

Krótko o Lututowie

LUTUTÓW to dawne miasteczko, obecnie wieś gminna w powiecie wieruszowskim, w południowo zachodniej części województwa łódzkiego. Stanowi centrum kulturalne dla mieszkańców okolicznych wsi i kilku sąsiednich gmin. Miejscowość w roku 2006 liczyła 1432 mieszkańców.

Lutold de Wierusz z Munstenbergu uważany jest powszechnie za założyciela osady a miejscowość zawdzięcza mu swoją nazwę i herb.

Krótko o Lututowie

LUTÓW – bo tak brzmiała pierwotnie nazwa miejscowości - był średniowieczną osadą szlachecką w Ziemi Wieluńskiej. Pierwsze zapiski odnośnie tego obszaru pochodzą z 1371 roku. Nazwa Lututów brzmiała wówczas LUTHULDISTATH (Lutoldsztad) co należy tłumaczyć jako „miasto Lutolda”.

Dzięki staraniom Bieniasza Wierusza, Lututów na początku XV wieku (rok 1405 lub 1406) otrzymał prawa miejskie.

W dokumentach z początku XVIII wieku mówi się o Lututowie już wyłącznie jako o wsi. Rok 1720 uważa się powszechnie jako datę utraty praw miejskich przez Lututów.

W roku 1817, ówczesny właściciel Lututowa, Alojzy Biernacki własnym kosztem założył w Lututowie Niższą Szkołę Rolniczą dla 60-ciu uczniów. Była to pierwsza szkoła rolnicza na terenie Królestwa Polskiego.

Następny właściciela Lututowa, Stanisław Biernacki skutecznie starał się o przywrócenie miejscowości praw miejskich. W roku 1843 Lututów zaliczony został do miast prywatnych V rzędu.

Krótko o Lututowie

15 czerwca 1863 roku miała miejsce pod Lututowem jedna z większych bitew Powstania Styczniowego. Wojska carskie pod dowództwem Pomierańcowa rozbiły oddział powstańczy Antoniego Korotyńskiego. Rannych powstańców umieszczono we dworze Taczanowskich a poległych pochowano we wspólnej mogile na lututowskim cmentarzu. Mogiła jak i miejsce bitwy są otaczane czcią przez młodzież, władze i społeczność naszej gminy.

Krótko o Lututowie

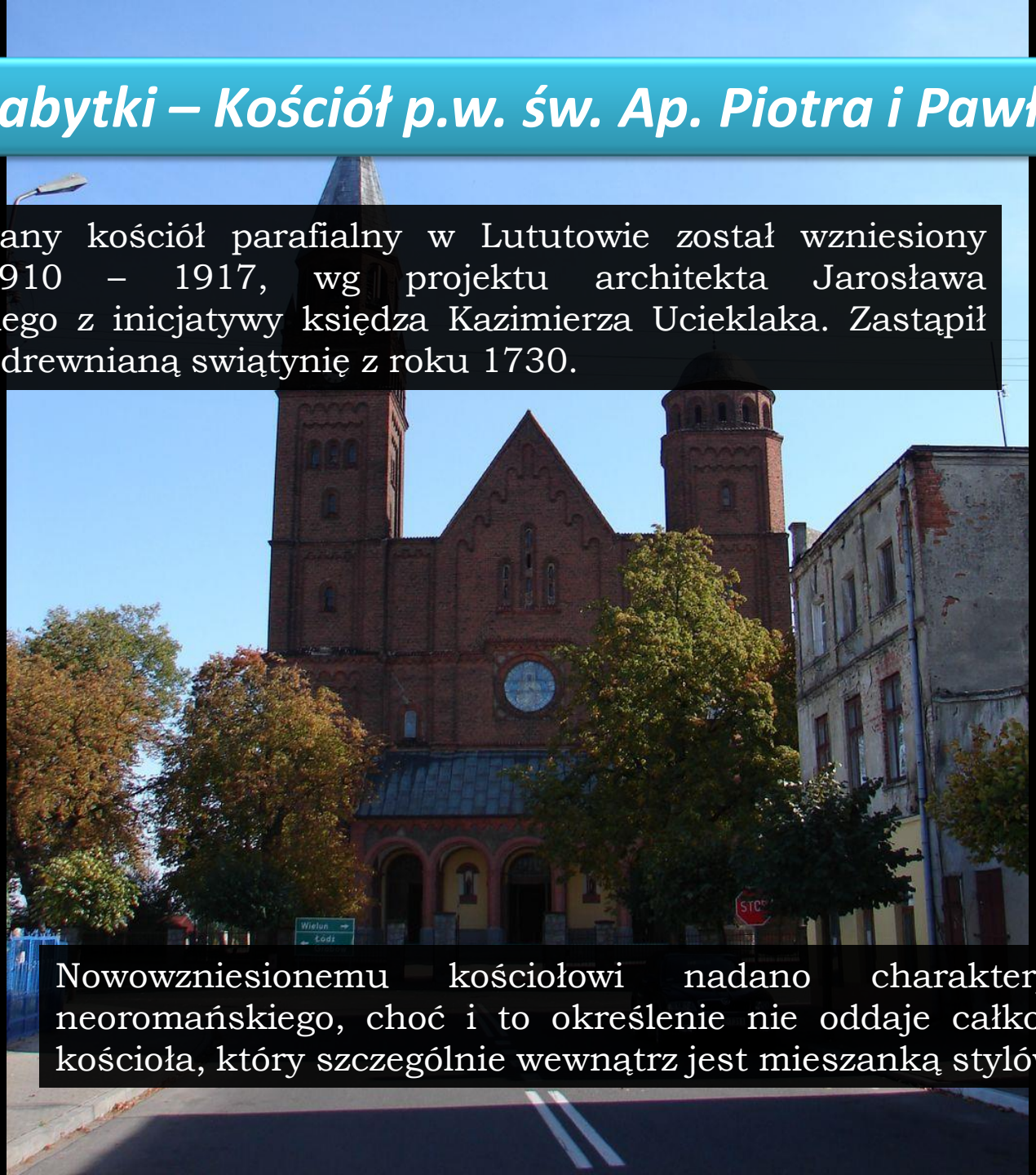
W 1870 roku wszystkie miasta Ziemi Wieluńskiej za wyjątkiem Wielunia zostały pozbawione przez władze carskie praw miejskich. Akt ten traktowany jest jako represje popowstaniowe władz rosyjskich. Lututów powtórnie utracił prawa miejskie i dotychczas ich nie odzyskał. Zachował jednak wygląd i charakter miasteczka bez praw miejskich.

Obecnie Lututów jest siedzibą władz gminy, parafii, szkoły podstawowej, gimnazjum oraz Zespołu Szkół Rolniczych. Od 1999 roku jest również siedzibą Rejonowego Banku Spółdzielczego, którego korzenie sięgają 1924 roku. W 2003 roku minęła setna rocznica utworzenia w Lututowie Ochotniczej Straży Pożarnej.

Zabytki – Kościół p.w. św. Ap. Piotra i Pawła

Nowy, murowany kościół parafialny w Lututowie został wzniesiony w latach 1910 – 1917, wg projektu architekta Jarosława Wojciechowskiego z inicjatywy księdza Kazimierza Ucieklaka. Zastąpił on zniszczoną drewnianą swiątynię z roku 1730.

Nowowzniesionemu kościołowi nadano charakterystykę stylu neoromańskiego, choć i to określenie nie oddaje całkowicie wyglądu kościoła, który szczególnie wewnątrz jest mieszanką stylów.

Zabytki – Kościół p.w. św. Ap. Piotra i Pawła

Budowla jest orientowana względem kierunków świata. Do wnętrza prowadzi brama wejściowa– znajdująca się po stronie zachodniej – zwieńczona rozetą. Pokonując bramę trafiamy do kruchty.

Przechodząc przez kolejne drzwi trafiamy do nawy. Świątynia jest trzynawowa, nad wejściem znajdują się wspomniane organy, po prawej i lewej stronie dwa konfesjonały, kolejne dwa w nawach lewej i prawej.

Zabytki – Kościół p.w. św. Ap. Piotra i Pawła

Nawy boczne kończą niewielkie ołtarze, po lewej z figurą Jezusa Chrystusa, po prawej, kolejna perła kościoła Lututowskiego – obraz Matki Bożej z XVII w. (rok nie do końca pewny - podaje się lata 1639 i 1699) nazywany ,,Pani Lututowska". Czczona jest jako ,,Matka Boża Uzdrowienie Chorych". Wizerunek Matki Bożej z dzieciątkiem jest namalowany na płótnie. Ma na sobie srebrną sukienkę i dwie pozłacane korony.

Zabytki – Kościół p.w. św. Ap. Piotra i Pawła

Ściany naw bocznych zdobią sceny Drogi Krzyżowej. We wschodniej części kościoła znajduje się Prezbiterium, po jego lewej stronie gotycka ambona z roku 1920, po prawej obraz przedstawiający Ojca Świętego.

W przedniej części Prezbiterium znajduje się drewniany ołtarz i mównica, z tyłu zaś Tabernakulum na starym ołtarzu z piaskowca. Nad nim umiejscowiono artystycznie malowany plafon wypełniony obrazami z życia św. Piotra i Pawła. Nawę wieńczą sklepienia krzyżowe i krzyżowo-żebrowe. W części południowej ulokowano zakrystię.

Zabytki – zespół pałacowo - parkowy

Wartym zobaczenia jest także zespół pałacowo – parkowy w Lututowie, przy ul. Klonowskiej. Pałac wzniesiony został w roku 1934 przez rodzinę Taczanowskich, po pożarze starej, jeszcze w dużej części drewnianej budowli. Park pałacowy ma powierzchnię ok. 5 ha.

W roku 2006 przeszedł remont, podczas którego odnowiono elewację. Jest to murowany, dwupoziomowy budynek, utrzymany w stylu klasycystycznym, na którego fasadzie znajduje się czterokolumnowy joński portyk. Obecnie w pałacu mieści się Zespół Szkół Rolniczych im. Wincentego Baranowskiego, który jest zarządcą budowli i otaczającej jej parku, będącego własnością powiatu wieruszowskiego.

Zabytki – zespół pałacowo - parkowy

Obok budynku znajduje się niewielki skansen maszyn rolniczych. W szkolnej izbie pamięci można obejrzeć m.in. drewnianą rzeźbę św. Jana Niepomucena z II połowy XIX w.

Zabytki – zespół pałacowo - parkowy

Poza pałacem i parkiem do zespołu należą także dawne zabudowania folwarczne, w tym klasycystyczny spichlerz, wzniesiony na przełomie XVIII i XIX w. Zachowały się tam kute metalowe drzwi, z datą ich wykonania (1792 r.), zdobione motywami roślinnymi, a także łukowe stropy w piwnicach.

Ciekawe miejsca - Rynek

Godnym uwagi bez wątpienia jest także tutejszy rynek. Dzisiejsza wieś zachowała typowo miejski układ przestrzenny ze zwartą zabudową wokół prostokątnego rynku z promieniście rozchodzącymi się ulicami. Ma on typowy średniowieczny charakter.

Ciekawe miejsca - Rynek

Otoczony jest kamienicami wybudowanymi w I poł. XX wieku. Większość z nich ma odnowione elewacje. W miejsce kilku bardzo zniszczonych i nadających się tylko do rozbiórki budynków powstają nowe, które są całkowicie zgodne z układem przestrzennym rynku. Nie zmieniają więc charakteru miejscowości, a nawet można śmiało stwierdzić iż dodają okolicy uroku.

Ciekawe miejsca - Rynek

W środkowej części rynku znajdują się trzy klomby ze świerkami i wierzbami, obsadzone krzewami liściastymi i iglastymi oraz stosunkowo niedawno ubarwione roślinami typowo ozdobnymi. Są one otoczone i poprzecinane chodnikami z kostki brukowej, pośrodku jednego z nich dwa lata temu postawiono fontannę.

Ciekawe miejsca - Synagoga

Synagoga została zbudowano w połowie wieku XIX. Podczas II wojny światowej została zdewastowana. Po wojnie w związku z niewielką społecznością wyznania mojżeszowego budynek synagogi przebudowano na kino. Obecnie znajduje się w niej zakład krawiecki „Lutex”.

Ciekawe miejsca - Synagoga

Murowany z cegły, pierwotnie nieotynkowany budynek synagogi wzniesiono na planie prostokąta. W zachodniej części znajdował się przedsionek, z którego wchodziło się do głównej sali modlitewnej. Całą salę oświetlają wysokie, półokrągło zakończone, stylizowane okna. Całość jest przykryta dwuspadowym dachem.

Obeliski i pomniki

W ramach obchodów 70. rocznicy Zbrodni Katyńskiej – w centralnej części 30 kwietnia 2010 r. posadzono 7 Dębów Katyńskich, obok nich stanęło 7 kamieni upamiętniających ofiary zbrodni. Ponadto na ścianie miejscowego Gimnazjum Publicznego zawisła tablica z nazwiskami wymienionych osób oraz ppor. Leona Kuleszy. Ulica przy której znajduje się Gimnazjum została nazwana imieniem ppor. Jana Pawła Stalskiego.

Obeliski i pomniki

Najstarszy z obelisków w Lututowie upamiętnia wszystkich mieszkańców Lututowa poległych, zamordowanych, prześladowanych podczas działań wojennych w okolicy.

Obeliski i pomniki

17 czerwca 2010 podczas uroczystej ceremonii został odsłonięty obelisk upamiętniający społeczność lututowskich Żydów, którzy podczas II wojny światowej zostali zamordowani lub wywiezieni do obozów koncentracyjnych. Tablicę ufundowali ich potomkowie z USA i Izraela. Jej wykonanie, jak i całą ceremonię nadzorowała Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego.

Obeliski i pomniki

W roku 2006 odsłonięty został obelisk upamiętniający 600 rocznicę nadania praw miejskich Lututowowi przez króla Władysława Jagiełłę.

Obeliski i pomniki

Na miejscu bitwy pod Lututowem (pomiędzy Piaskami a Lututowem) po zachodniej stronie szosy, na skraju lasu "Koziołek" w 1993 r. ustawiono dwa duże krzyże i głazy (na wsch. i zach. skraju pola bitwy). Na lututowskim cmentarzu znajduje się zbiorowa mogiła ofiar tej bitwy.

Gminny Ośrodek Kultury

W Lututowie od 1978 r. działa Gminny Ośrodek Kultury w budynku obecnie współdzielonym z OSP przy ul. Wieruszowskiej. Instytucją tą kieruje Wacław Zabłocki – znana w okolicy postać miłośnika lokalnej tradycji i kultury, ogółem rzecz biorąc wszystkiego co z naszym regionem związane. Jeśli w Lututowie odbywa się jakaś uroczystość lub impreza plenerowa, zapewne jest w to zaangażowany GOK z p. Zabłockim na czele.

W Gminnym Ośrodku Kultury można obejrzeć pokaźne zbiory rzeźb, związanych z motywami religijnymi, ale także typowo lokalnymi, znanymi tylko mieszkańcom okolicy. Bardzo często można także uczestniczyć w warsztatach rzeźbiarskich organizowanych przez dyrektora ośrodka. Poza tym wartymi zobaczenia są zbiory wycinanek, haftów i obrazów malowanych na szkle. W końcu od samego p. Zabłockiego można usłyszeć wiele legend i bajek pochodzących od dawnych miejscowych bajarzy, a także dowiedzieć się wielu istotnych faktów z historii okolicy, które nigdzie nie zostały zapisane, a trwają tylko dzięki ustnemu przekazowi takich pasjonatów jak dyrektor lututowskiego ośrodka.

Gminny Ośrodek Kultury

Przy Gminnym Ośrodku Kultury funkcjonuje również warcabowy klub LKS Czarna Damka Lututów, święcący sukcesy na arenie krajowej i uczestniczący w zawodach międzynarodowych. Poza tym działa także sekcja szachowa, a także zespół folklorystyczny „Lututowianie”.

Zespół „Lututowianie” łączy w sobie młode talenty muzyczne i tradycje regionu. Śpiewają tam zarówno uczniowie szkół jak i seniorzy. Zespół na przestrzeni lat odniósł wiele sukcesów artystycznych, reprezentując gminę zarówno w kraju jak i za granicą.

Sport i rekreacja

Osobą najwybitniejszą w dziedzinie osiągnięć sportowych, pochodzącą z Lututowa, jest niewątpliwie szachista Marcin Kamiński. Wielokrotny mistrz świata i Europy juniorów, medalista olimpiad szachowych a od 1996 roku arcymistrz szachowy.

Pokrewną dziedziną w której lututowianie odnosili i odnoszą sukcesy to warcaby. Podczas Mistrzostw Polski i zawodach typu turniejowego, zawodnicy sekcji warcabowej zdobyli łącznie ponad 50 medali. Wybitną postacią drużyny warcabowej jest Piotr Osiołkowski; kilkakrotny Mistrz Polski w warcabach 100-polowych, członek młodzieżowej kadry Polski, trzykrotnie reprezentował Polskę na Mistrzostwach Europy. Również obecnie zrzeszeni w klubie LKS „Czarna Damka" Lututów zawodnicy, można powiedzieć, że „dzielą i rządzą" w zawodach warcabowych na szczeblu wojewódzkim, nadal zdobywają medale Mistrzostw Polski, zarówno juniorów jak i seniorów, a także godnie reprezentują kraj na zawodach Mistrzostw Europy.

Sport i rekreacja

Dużą popularnością w latach 80-tych cieszyła się prowadzona przez Jerzego Kurczewskiego sekcja tenisa stołowego. Wychowanek tej sekcji Szymon Misiek był zawodnikiem I-ligowego Włókniarza Łódź a później AZS-u Wrocław.

W wydawnictwie „Kolekcja klubów polskich", tom II str. 191 znajdziemy notę biograficzną o następującej treści „Polak Feliks Józef- urodzony 24 lutego 1926 roku w Lututowie, obrońca, zawodnik Legii Warszawa, Warszawianki i Skry Warszawa". Przez kilka lat więc lututowianin grał w najwyższej klasie rozgrywkowej w Polsce.

Sport i rekreacja

Przy północnej granicy parku, przy ul. Ogrodowej znajduje się stadion sportowy z pełnowymiarową płytą murawy do gry w piłkę nożną i zbudowanym w ramach projektu „Orlik 2012” kompleksem złożonym z boiska piłkarskiego ze sztuczną nawierzchnią i oświetleniem oraz części wielofunkcyjnej przeznaczonej do gry w koszykówkę, siatkówkę lub tenisa ziemnego. Obok znajdziemy jeszcze miejsce do uprawiania siatkówki plażowej. W pobliżu znajduje się również „Figloraj” – miejsce zabaw dla najmłodszych.

Orlik w Lututowie powstał w 2009r. przy wsparciu środków z funduszy europejskich. Otwarcie miało miejsce 11 maja 2009r. Ośrodek organizuje Dzień Sportu , Dzień Dziecka, Dzień Rodziny, Zawody Strażackie itp.

Sport i rekreacja

Miejscem wypoczynku, obok parku lututowskiego mogą być również tutejsze stawy rybne mieszczące się przy ul. Złoczewskiej. Zbiorniki te powstały w latach 1974-1976. Zostały wykopane w miejscu, gdzie do tego czasu istniała jedna niewielka sadzawka, która od lat ’50. XX w pełniła rolę rezerwuaru wody dla Straży Pożarnej.

Od momentu powstania zbiorniki pełnią rolę rekreacyjnych stawów wędkarskich. Niedługo później zawiązane zostało przy nich Koło Polskiego Związku Wędkarskiego „Łużyca” w Lututowie, które współzarządza i zagospodarowuje stawy wraz z lokalną wspólnotą mieszkańców. Rozgrywane są tutaj zawody wędkarskie dla dorosłych, młodzieży i dzieci, ale także odbywają się lokalne plenerowe imprezy kulturalne tj. noc świętojańska, powitanie wiosny czy pożegnanie wakacji. Jednocześnie na obiektach obowiązuje bezwzględny zakaz kąpieli.

Zapraszam
ZESPÓŁ SZKÓŁ ROLNICZYCH
IM. WINCENTEGO BARANOWSKIEGO
do Lututowa!